

ДО ЧЛЕНОВЕТЕ НА
КОМИСИЯ „ПРАВНИ И
ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ВЪПРОСИ”
НА ВСС

ДОКЛАД

от Христина Тодорова – директор на дирекция „Международна дейност” в
администрацията на ВСС

Относно: Среца на лицата за контакт на националните съдебни
системи, проведена на 28 септември 2018г., Брюксел, Белгия.

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

На 28 септември 2018 г. се проведе среща на лицата за контакт на националните съдебни системи, в гр. Брюксел, Белгия. Съгласно решение на комисия „Международна дейност” по протокол №40/20.11.2013г. съм определена за лице за контакт от страна на ВСС с цел осъществяване на систематичен диалог на експертно ниво за развитието на „Информационното табло в областта на правосъдието”, както и за обмяна на мнения за най-добрите практики за ефективност на съдебните системи, включително събирането на данни. От страна на Министерство на правосъдието като лице за контакт в тази среща участва Мира Иванова, началник на отдел „Координация на програми в съдебната система“ в дирекция „Стратегическо развитие и програми”, Министерство на правосъдието.

Срещата се председателстваше от Елза Гарсия Малтрас, началник отдел „Съдебни политики и върховенство на закона” в Генерална дирекция „Правосъдие и потребители” на Европейската комисия и протече, както следва:

- 1. Подготовка на Информационното табло на ЕС в областта на правосъдието за 2019г. Дискусия и финализиране на въпросника за лицата за контакт.**

Структурата на въпросника бе представена от Катерина Свичкова, която акцентира върху коментарите, добавени към някои от въпросите,

както и към разширяване на обхвата на таблото с въпрос свързан с онлайн достъпа до съдебни решения по наказателни дела за широката общественост. Въпросникът за Информационното табло на ЕС в областта на правосъдието за 2019г. обхваща следните раздели:

- Преглед на развитието на националните съдебни системи
- Правосъдие за гражданите и бизнеса
- Обучение на съдии
- Насърчаване използването на алтернативно решаване на спорове
- Използване на проучвания и показатели за качество
- Стандарти за продължителност на съдебните производства

По време на дискусиата, както и при предходни срещи на националните лица за контакт представителят на Германия посочи, че е против попълването на въпрос 1- „Преглед на законодателните и регулаторните дейности по отношение на съдебните системи през 2018“, тъй като смята, че отговорите не могат да отразят в еднаква и съпоставима степен напредъка на всяка страна. Страната е против и подвъпроса към въпрос 3- „Включено ли е правното образование в учебните програми в училищата“, с мотива, че този въпрос не е пряко свързан с развитието на съдебните системи. По-късно ЕК реши да премахне този подвъпрос от въпросника. Освен това представителят на Германия се обяви против включването на Въпрос 8 – „Онлайн достъп до съдебни решения по наказателни дела за широката общественост“.

Холандия се съгласи с Германия, че разширяването на таблото с данни за наказателното правосъдие е трудно измеримо. Представителят на Австрия засегна друг въпрос- за източниците на информация, които се използват за нуждите на Информационното табло. Бе даден пример с въпросите, свързани с използването на информационните технологии между съдилищата и юристите. Тъй като източник е проучване на Съвета на адвокатурите и правните общества (ССВЕ) той посочи, че Австрия не е знаела за този източник, а само за Министерството на правосъдието. Беше поискано да се ползват данни само от официални източници и какво е мнението на останалите държави. Представителите на Чехия казаха, че също биха искали данните и от други източници, тъй като понякога има неразбиране на въпросите. Някои от страните отново настояха преди публикуването на Информационното табло да се предостави достатъчно рано на лицата за контакт от съответните страни, за да има възможности да коментари.

Испания също подкрепи Германия по отношение на въпрос 1, с обяснението, че няма ясно разграничение за малки и големи реформи и как да се обясняват процесите.

Доста от страните се противопоставиха на предвидените въпроси за наказателното правосъдие и попитаха за мнението на Европейската комисия. Елза Гарсия Малтрас от ЕК обясни, че има пряка връзка между измеримите данни за наказателното правосъдие и борбата с прането на пари, финансовите злоупотреби и тяхното отражение върху икономиките на страните-членки на ЕС. На въпроса за използваните данни от проучването между юристи на ССВЕ, Йозе Струс от ЕК поясни, че идеята е била изследването да се разшири с информация как се работи на практика. Той подчерта, че се използват и официалните данни от министерствата на правосъдието чрез Въпросника на Европейската комисия за ефективност на правосъдието (СЕРЕJ). Беше подчертано, че както досега винаги има валидиране на отговорите от съответните източници.

2. Дискусия по въпроси, свързани с проведени проучвания между потребителите на съдебни услуги и правните професионалисти

Бяха представени резултатите от три проучвания, проведени съответно от Министерство на правосъдието на Франция, Съдебния съвет на Холандия и Върховния съд на Словения.

Франция представи системата Уникална услуга за приемане на граждани (SAUJ) 1, която е създадена в периода 2015-2016 г. Със SAUJ: страната, по делото, може не само да бъде ориентирана и информирана за съответните процедури, но също така може:

- Да бъде информирана за хода на процедурата, отнасяща се до нея
- Да подаде молба за действия в редица ограничени области, независимо от това дали тези действия попадат под юрисдикцията на съда, в който той се явява, или друга юрисдикция на съдебната област. Списъкът се определя със заповед за процедурата.

Предимствата на SAUJ за съдебната институция са избягване на обикаляне по коридорите на съдебния орган, сигурност, както и насърчаване на обединяването и хармонизирането на практиките и предоставяне на еквивалентно ниво на информация.

Териториалният обхват на действие на SAUJ е съдебната област, която съответства на юрисдикцията от по-горна инстанция, в която е въведена SAUJ. По този начин служителите, работещи със SAUJ имат компетенции да изпълняват задълженията за надлежна проверка и процесуални действия от името на юрисдикцията от по-горна инстанция, в чиито район се намира SAUJ, както и за всеки съд и център за временно настаняване, намиращи се в същата юрисдикция. Към настоящия момент апелативните и търговските съдилища са изключени от компетентността на SAUJ.

Холандия представи Проучване на удовлетвореността на клиентите Инструменти за измерване. Холандската практика за провеждане на национално проучване за удовлетвореността на потребителите на съдебни услуги е чрез измерване на удовлетвореността на клиентите на всеки 3 години, удовлетвореността на служителите на всеки 2 години, преглед на съдилищата на всеки 4 години. За целите на проучването е избрана фирма-изпълнител след проведен публичен търг на стойност 180 000 евро. Проучването за 2017 г. е проведено сред 3 405 страни по дело, интервю след съдебно заседание; 217 жертви на престъпления, интервю след съдебно заседание; 2 894 професионалисти, електронна поща с онлайн въпросник или отворена връзка (по конкретно искане от адвокатската колегия); 190 попечители в несъстоятелност, електронна поща с онлайн въпросник. Направените изводи за необходимостта от подобряване на някои услуги в съда са свързани основно с местата за изчакване/уединение, подобряване на контактите със съдебните служители и продължителността на делата. Потребителите на съдебни услуги в Холандия са доволни от безпристрастността и експертното мнение на съдията, посрещането в съда и разбираемостта на съдебните решения. Резултатите от проучването се публикуват на интернет-страницата на Съдебния съвет на Холандия, изготвя се прессъобщение и копие от доклада се изпраща на Министерство на правосъдието, Парламента и Прокуратурата, както и на други заинтересовани лица.

Словения представи резултатите от проучване Процесуална справедливост. Комуникационна система между съда и обществото. Проучването е провокирано от резултатите в Информационното табло на ЕС в областта на правосъдието, според които в Словения доверието в съда, както и усещането за независимост сред съдиите са на много ниско ниво. Методологията на проучването включване провеждане на интервюта с потребители на съдебни услуги, организиране на семинари по темата, наблюдателни проучвания на три съдилища и 14 микро локации в съдебните сгради, различни публикации в онлайн блогове и форуми. Резултатите са изработване на документ „Комуникационна система между съдилищата и обществото“, различни печатни наръчници и брошури, карти с местоположението на съдебните сгради, анимация, усъвършенстване на система за електронна форма за контакт със съдилищата.

Всички презентации са преведени и са приложени към настоящия доклад.

С уважение,

Христина Тодорова